

Studieplaner Offentlig styring

Bachelor i offentlig styring (3 år)

Årsstudium i politikk og forvaltning

Årsstudium i offentlig økonomistyring

Årsstudium i organisasjon og ledelse

INNLEDNING	1
BACHELOR I OFFENTLIG STYRING 3 ÅR	3
ÅRSSTUDIUM I POLITIKK OG FORVALTNING	6
ÅRSSTUDIUM I OFFENTLIG ØKONOMISTYRING	8
ÅRSSTUDIUM I ORGANISASJON OG LEDELSE	10
KURSPLANER I OFFENTLIG STYRING 1. STUDIEÅR OG ÅRSSTUDIUM I POLITIKK OG FORVALTNING	12
<i>Politikk og samfunn med metode</i>	12
<i>Kommunal forvaltningsrett I</i>	15
<i>Kommunal forvaltningsrett II</i>	17
<i>Offentlig organisering</i>	19
<i>Forkurs i matematikk (gjelder ikke Politikk og forvaltning)</i>	21
KURSPLANER I OFFENTLIG STYRING 2. STUDIEÅR OG ÅRSSTUDIUM I OFFENTLIG ØKONOMISTYRING	22
<i>Samfunnsøkonomi med offentlig økonomi</i>	22
<i>Økonomistyring i offentlig sektor</i>	24
<i>Regnskap, budsjettering og resultatstyring</i>	26
<i>Praksis</i>	28
KURSPLANER I OFFENTLIG STYRING 3. STUDIEÅR OG ÅRSSTUDIUM I ORGANISASJON OG LEDELSE	29
<i>Arbeidsrett</i>	30
<i>Organisasjonsutvikling og prosjektstyring</i>	32
<i>Ledelse og personalansvar</i>	34
<i>Økonomisk organisasjonsteori og strategi</i>	36
<i>Prosjekt med metode</i>	40
UTFYLLENDE BESTEMMELSER	42

Innledning

Her presenteres studieplanene for i alt 4 utdanningstilbud. Det treårige studiet "Bachelor i offentlig styring", årsstudiet i politikk og forvaltning som tilsvarer 1.studieår i det treårige studiet, årsstudiet i offentlig økonomistyring som består av økonomikurs fra 2. og 3. studieår i det treårige studiet og årsstudiet i organisasjon og ledelse som i alt vesentlig har det samme innhold som 3.studieår i det treårige studiet.

Studieplanene gir en oversikt over mål, innhold, organisering, arbeidsmåter og vurderingsformer i de ulike studietilbudene og i de enkelte kurs som studiene består av. Hver studieplan inneholder en generell del. Den generelle delen for alle studietilbudene presenteres først. Deretter presenteres de enkelte kursplanene og til slutt utfyllende bestemmelser.

De tre studietilbudene er yrkesrettede samtidig som de har en teoretisk forankring. Grunnleggende forståelse er sterkt vektlagt i 1. studieår/Politikk og forvaltning, mens yrkesorienteringen kommer sterkere til uttrykk i 2. studieår av det treårige studiet og i det 3. studieåret/Organisasjon og ledelse. Kombinasjonen av yrkesorientering og teori medvirker til at studentene oppøver evne til analyse og refleksjon og blir i stand til å løse varierende oppgaver i et yrkesliv som er i stadig endring.

Studiene er inndelt i kurs på 15 studiepoeng. Det treårige studiet har dessuten en praksisperiode på 15 studiepoeng.

Bachelor i offentlig styring 3 år

180 studiepoeng
(tidligere kommunalkandidatutdanning)

Avsluttende eksamen med til sammen 180 studiepoeng gir tittelen bachelor i offentlig styring. Studiet kvalifiserer først og fremst for arbeid innenfor offentlig virksomhet, særlig kommunesektoren. Mange begynner som saksbehandlere og arbeider med økonomistyring, personalforvaltning, utredning og planlegging med muligheter for å avansere til mer ledende stillinger etter hvert. Studiet gir også kompetanse for arbeid innen organisasjons- og næringsliv.

Mål

Studiet skal gi en yrkesrettet utdanning i økonomi, organisasjon og administrasjon på høgsolenivå. En ferdig utdannet bachelor i offentlig styring skal ha tilegnet seg kvalifikasjoner for arbeid med saksbehandling, utredning, økonomistyring og ledelse i offentlig virksomhet.

Gjennom studiet skal studentene tilegne seg evne til å formulere, strukturere og analysere økonomiske, juridiske og samfunnsfaglige problemstillinger, og skal erverve et godt grunnlag for å løse slike oppgaver både individuelt og i samarbeid med andre. Studiet skal stimulere til kreativitet og nytenkning.

Innhold og organisering

Studiet består av økonomiske, juridiske og samfunnsfaglige emner og er inndelt i kurs. Alle kursene i de to første studieårene er obligatoriske. Studenten må dessuten gjennomføre praksisperioden i slutten av fjerde semester. I tredje studieår må studenten velge tre av kursene og utføre et prosjektarbeid.

1. studie-år	Høst	Vår
	Politikk og samfunn 15	Forkurs i matematikk
2. studie-år	Kommunal forvaltningsrett I 15	Kommunal forvaltningsrett II 15
		Offentlig organisering 15
	Høst	Vår
	Regnskap, budsjettering og resultatstyring 15	Samfunnsøkonomi m/offentlig økonomi (8) 15
	Økonomistyring (8)	Økonomistyring (7) 15
	Samfunnsøkonomi m/offentlig økonomi (7)	Praksis 15 (11.4.-17.6. 2005)

Tallene i () gjelder den delen av faget som blir undervist i det aktuelle semesteret. Tallene uten () oppgir fagets totale studiepoeng.

3. studieår

Arbeidsrett 15
Ledelse og personalansvar 15
Organisasjonsutvikling og prosjektstyring 15
Økonomisk organisasjonsteori- og strategi 15
Prosjektoppgave med metode 15

Studentene skal velge tre kurs. Prosjektoppgaven er obligatorisk for alle som skal ta bachelorgrad.

Valgmuligheter utover kursene ovenfor er beskrevet under kursplaner for 3. studieår.

Arbeidsmåter

Studentenes ansvar for egen læring forutsetter aktiv deltakelse. I studiet blir det i tillegg til forelesninger benyttet ulike studentaktive læringsformer som skriftlige oppgaver, gruppearbeid, muntlig framføring, seminarer etc. I en rekke av kursene er det tilrettelagt for nettb bruk i undervisningen.

Internasjonalisering

Studiet i offentlig styring har muligheter for studier i utlandet som en del av utdanningen. For tiden har utdanningen bilaterale avtaler gjennom Erasmus programmet i Haag i Nederland, i Helsinki i Finland og i Paris i Frankrike. Videre har utdanningen avtaler med utdanningsinstitusjoner i Polen, Latvia og Litauen og i Augsburg i USA. I tillegg til disse bilaterale avtalene har HiO inngått en rekke avtaler med utdanningsinstitusjoner i ulike land der studentene ved utdanningen kan søke om studiemuligheter. Opphold (vanligvis 1 semester) ved disse studiestedene er et tilbud for studenter i 3. studieår. For nærmere informasjon om disse mulighetene se avdelingens nettsider under stikkordet internasjonalisering, eller ta kontakt med utdanningens internasjonale koordinator.

Vurdering

Generelle regler for eksamen er gitt i "Lov om universitet og høyskoler" og i "Forskrift om eksamen ved Høgskolen i Oslo". Studentene har plikt til å sette seg inn i disse reglene.

I studiet benyttes ulike vurderingsformer. Vurderingsformene framgår av planen for de enkelte kurs. Ved flere kurs er det en forutsetning for å kunne gå opp til eksamen at studentene har levert og fått godkjent en eller flere obligatoriske oppgaver (arbeidskrav). Som en del av opplegget for de enkelte kurs kan det bli gitt mer utfyllende informasjon om gjennomføringen av vurderinger/eksamen.

Det blir brukt graderte karakterer. Karakterskalaen går fra A til F. A er beste karakter, F er ikke bestått. Det benyttes kun hele bokstavkarakterer. I vurderingen av praksis blir det gitt bestått / ikke bestått.

Bruk av ekstern sensor varierer mellom de ulike fagområdene i studiet. I juridiske fag (Kommunal forvaltningsrett I og II og Arbeidsrett) benyttes ekstern sensor til sensur av alle oppgaver på ett av de tre kursene hvert år. Dermed benyttes ekstern sensur på alle de juridiske kursene i løpet av tre år. I samfunnsfagene og økonomifagene benyttes ekstern sensor til alle kurs hvert år, men den eksterne sensuren benyttes vanligvis bare til stikkprøver og/eller ved tvil om eksamen skal vurderes til bestått.

Oppmelding til eksamen

Studentene er selv ansvarlige for å gjøre seg kjent med frister for oppmelding til eksamen og for å melde seg opp før fristen går ut. Fristene blir gjort kjent ved oppslag. Oppmelding til ordinær eksamen skjer ved utfylling av utdanningsplanen, se her: (<http://www.hio.no/content/view/full/3738>)

For øvrig er det et vilkår for å kunne gå opp til eksamen at studenten har meldt seg opp før fristen.

Som hovedregel skal eksamenene tas i den rekkefølgen som studieplanen forutsetter. Dekan eller den han/hun gir fullmakt, kan etter skriftlig søknad gi dispensasjon fra dette kravet.

De nærmere vilkårene for å kunne framstille seg til eksamen og anledning til å ta ny/utsatt eksamen, framgår av eksamensforskriften for Høgskolen i Oslo, §§ 3 og 13.

Oppflytting

Oppflytting til 2. studieår

Studenter som mangler 30 studiepoeng eller mer etter 2. semester (inkludert ny og utsatt eksamen), må tre ut av studiet til kravet ovenfor er fulgt opp. (Se for øvrig "Forskrift om eksamen ved Høgskolen i Oslo", § 3).

Adgang til praksis

Studenter som mangler 30 studiepoeng eller mer, etter eksamen i 3. semester (inkludert ny og utsatt prøve) kan ikke gå ut i praksis.

Oppflytting til 3. studieår

Studenter som mangler 45 studiepoeng eller mer etter 4. semester (inkludert ny og utsatt prøve) kan ikke fortsette i 3. studieår. Studenten må i så fall tre ut av studiet til kravet er oppfylt. (Se for øvrig "Forskrift om eksamen ved Høgskolen i Oslo", § 3.)

Opptakskrav og søknadsfrist

Søkere må ha generell studiekompetanse. Det stilles ikke krav om en spesiell fagkombinasjon fra videregående skole. Søknadsfristen for opptak på grunnlag av generell studiekompetanse er 15 april.

Det er også muligheter for opptak på grunnlag av realkompetanse. Kravet er at søkeren må være 25 år eller eldre i søknadsåret, ikke ha generell studiekompetanse, dokumentere minimum 5 års fulltids yrkespraksis (inntil 2 av disse kan erstattes av ulønnet arbeid, organisasjonsarbeid eller liknende) fra administrativt arbeid innen offentlig eller privat sektor, tilstrekkelige ferdigheter i norsk (eller annet nordisk språk) og engelsk til å kunne gjennomføre studiet, samt dokumentere kunnskaper i matematikk på nivå med kravet som inngår i generell studiekompetanse eller tilsvarende.

Søknadsfristen på grunnlag av realkompetanse er 1. mars.

Årsstudium i politikk og forvaltning

60 studiepoeng

Politikk og forvaltning har samme kurssammensetning og felles undervisning med I. studieår ved det 3-årige studiet i offentlig styring.

Mål

Studentene skal tilegne seg basiskunnskaper i samfunnsfag og juss med innretning mot administrative oppgaver særlig i kommunal og fylkeskommunal forvaltning og erverve forståelse for politiske, organisatoriske og juridiske rammer for forvaltningens virksomhet.

Studenter med fag fra universitet eller høyskole, skal oppnå en mer yrkesrettet kompetanse på det administrative området og generelle kvalifikasjoner for arbeid i forvaltningen. Studiet kan også være aktuelt for studenter med profesjonsutdanning som ønsker å kvalifisere seg for administrative stillinger.

Innhold

Årsstudiet i politikk og forvaltning består av samfunnsfag og juridiske fag. Alle kursene er obligatoriske.

Høst

- Politikk og samfunn med metode 15 studiepoeng
- Kommunal forvaltningsrett I 15 studiepoeng

Vår

- Kommunal forvaltningsrett II 15 studiepoeng
- Offentlig organisering 15 studiepoeng

Arbeidsmåter

Studentenes ansvar for egen læring forutsetter aktiv deltagelse.

I studiet blir det i tillegg til forelesninger benyttet ulike studentaktive læringsformer som skriftlige oppgaver, gruppearbeid, muntlig fremføring, seminarer etc. I en rekke av kursene er det tilrettelagt for nettbruk i undervisningen.

Vurdering

Generelle regler for eksamen i er gitt i "Lov om universitet og høyskoler" og i "Forskrift om eksamen ved Høgskolen i Oslo". Studentene har plikt til å sette seg inn i disse reglene.

I studiet benyttes ulike vurderingsformer. Vurderingsformene framgår av planen for de enkelte kurs. Ved noen av kursene er det en forutsetning for å kunne gå opp til eksamen at studentene har levert og fått godkjent en eller flere obligatoriske oppgaver. Som en del av opplegget for det enkelte kurs kan det bli gitt mer utfyllende informasjon om gjennomføringen av vurderinger/eksamen.

Det blir hovedsakelig brukt graderte karakterer. Karakterskalaen går fra A til F. A er beste karakter, F er ikke bestått. Det benyttes kun hele bokstavkarakterer. I vurderingen av praksis blir det gitt bestått / ikke bestått.

Om bruk av ekstern sensor jf. ovenfor om vurdering i bachelorstudiet.

Oppmelding til eksamen

Oppmelding til ordinær eksamen skjer ved utfylling av utdanningsplanen, se her:
(<http://www.hio.no/content/view/full/3738>)

De nærmere vilkårene for å kunne framstille seg til eksamen og anledning til å ta ny/utsatt eksamen, framgår av eksamensforskriften for Høgskolen i Oslo, §§ 3 og 12.

Opptakskrav og søknadsfrist

Søkere må ha generell studiekompetanse. Det stilles ikke krav om en spesiell fagkombinasjon fra videregående skole.

Søknadsfristen for opptak på grunnlag av generell studiekompetanse er 15 april.

Det er også muligheter for opptak til årsstudiet på grunnlag av realkompetanse. Kravet er at søkeren må være 25 år eller eldre i søknadsåret, ikke ha generell studiekompetanse, dokumentere minimum 5 års fulltids yrkespraksis (inntil 2 av disse kan erstattes av ulønnet arbeid, organisasjonsarbeid eller liknende) fra kontorarbeid innen offentlig eller privat sektor, tilstrekkelige ferdigheter i norsk (eller annet nordisk språk) og engelsk til å kunne gjennomføre studiet.

Søknadsfristen på grunnlag av realkompetanse er 1 mars.

Årsstudium i offentlig økonomistyring

60 studiepoeng

Årsstudiet består av tre kurs fra 2. studieår i offentlig styring og ett kurs fra 3. studieår.

Mål

Studentene skal tilegne seg teoretisk innsikt og praktiske ferdigheter i økonomistyring med anvendelse i offentlig virksomhet. De skal erverve innsikt basert både på samfunnsøkonomiske og bedriftsøkonomiske fagområder og dermed tilegne seg kompetanse for å arbeide med økonomistyring, budsjettering og regnskap i offentlig sektor.

Innhold

Studiet i offentlig økonomistyring består av følgende kurs:

- Samfunnsøkonomi med offentlig økonomi, 15 studiepoeng
- Økonomistyring i offentlig sektor, 15 studiepoeng
- Regnskap, budsjettering og resultatstyring, 15 studiepoeng
- Økonomisk organisasjonsteori og strategi, 15 studiepoeng

Studentene må bestå en forkursprøve i matematikk for å kunne gå opp til eksamen i kursene Samfunnsøkonomi med offentlig økonomi og Økonomistyring i offentlig sektor. Forkursprøven holdes i september og i februar.

Arbeidsmåter

Studentenes ansvar for egen læring forutsetter aktiv deltakelse. I studiet blir det i tillegg til forelesninger benyttet ulike studentaktive læringsformer som skriftlige oppgaver, gruppearbeid, muntlig fremføring, seminarer etc. I flere av kursene er det tilrettelagt for nettbruk i undervisningen.

Vurdering

Generelle regler for eksamen i er gitt i "Lov om universitet og høyskoler" og i "Forskrift om eksamen ved Høgskolen i Oslo". Studentene har plikt til å sette seg inn i disse reglene.

I studiet benyttes ulike vurderingsformer. Vurderingsformene framgår av planen for de enkelte kurs. Ved noen av kursene er det en forutsetning for å kunne gå opp til eksamen at studentene har levert og fått godkjent, eller akseptert som fullført, en eller flere obligatoriske oppgaver. Som en del av opplegget for det enkelte kurs kan det bli gitt mer utfyllende informasjon om gjennomføringen av vurderinger/eksamen.

Det brukes graderte karakterar. Karakterskalaen går fra A til F. A er beste karakter, F er ikke bestått. Det benyttes kun hele bokstavkarakterer.

Om bruk av ekstern sensor jf. ovenfor om vurdering i bachelorstudiet.

Oppmelding til eksamen

Oppmelding til ordinær eksamen skjer ved utfylling av utdanningsplanen, se her:

(<http://www.hio.no/content/view/full/3738>)

De nærmere vilkårene for å kunne framstille seg til eksamen og anledning til å ta ny/utsatt eksamen, framgår av eksamensforskriften for Høgskolen i Oslo, §§ 3 og 12.

Opptakskrav og søknadsfrist

Søkere må ha generell studiekompetanse. I tillegg stilles det krav om minst 2 år matematikk fra videregående skole.

Det er også muligheter for opptak på grunnlag av realkompetanse. Kravet er at søkeren må være 25 år eller eldre i søknadsåret, ikke ha generell studiekompetanse, dokumentere minimum 5 års fulltids yrkespraksis (inntil 2 av disse kan erstattes av ulønnet arbeid, organisasjonsarbeid eller liknende) fra kontorarbeid innen offentlig eller privat sektor, tilstrekkelige ferdigheter i norsk (eller annet nordisk språk), engelsk og matematikk til å kunne gjennomføre studiet.

Søknadsfristen er 15 mai (gjelder 2004).

Årsstudium i organisasjon og ledelse

60 studiepoeng

Årsstudiet i organisasjon og ledelse har samme kurssammensetning og felles undervisning med 3. studieår ved bachelor i offentlig styring. Studiet egner seg for studenter med toårig økonomisk-administrativ utdanning, eller annen relevant fagbakgrunn (for eksempel sosial/helsefaglig profesjonsutdanning) som ønsker å kvalifisere seg for administrative stillinger, personalforvaltning, økonomistyring eller ledelse, særlig i offentlig virksomhet.

Mål

Studentene skal tilegne seg kunnskap om og utvikle analytiske ferdigheter for administrative oppgaver og prosesser og derved få økt sin forståelse for utfordringer i administrativt og ledende arbeid. Avhengig av valg av kurs skal studiet kvalifisere for organisasjonsutvikling, personalforvaltning og evt. økonomistyring særlig i offentlig forvaltning.

Innhold

Studiet består av kurs på 15 studiepoeng. Studenten må velge fire av kursene eller tre av kursene og prosjektoppgave. Prosjektoppgave er obligatorisk for alle som skal ta bachelorgrad.

- Arbeidsrett 15
- Ledelse og personalansvar 15
- Organisasjonsutvikling og prosjektstyring 15
- Økonomisk organisasjonsteori og strategi 15
- Prosjektoppgave med metode 15

Valgmuligheter utover kursene ovenfor er beskrevet under kursplaner for 3. studieår.

Arbeidsmåter

Studentenes ansvar for egen læring forutsetter aktiv deltakelse. I studiet blir det i tillegg til forelesninger benyttet ulike studentaktive læringsformer som skriftlige oppgaver, gruppearbeid, muntlig fremføring, seminarer etc. I en rekke av kursene er det tilrettelagt for nettbuch i undervisningen.

Vurdering

Generelle regler for eksamen i er gitt i "Lov om universitet og høyskoler" og i "Forskrift om eksamen ved Høgskolen i Oslo". Studentene har plikt til å sette seg inn i eksamensforskriftene.

I studiet benyttes ulike vurderingsformer. Vurderingsformene framgår av planen for de enkelte kurs. Ved enkelte kurs er det en forutsetning for å kunne gå opp til eksamen at studentene har levert og fått godkjent, eller akseptert som fullført, en eller flere obligatoriske oppgaver. Som en del av opplegget for det enkelte kurs kan det bli gitt mer utfyllende informasjon om gjennomføringen av vurderinger/eksamen.

Det benyttes graderte karakterer i alle kurs. Karakterskalaen går fra A til F. A er beste karakter, F er ikke bestått. Det benyttes kun hele bokstavkarakterer. I prosjektarbeidet benyttes bestått / ikke bestått.

Om bruk av ekstern sensor jf. ovenfor om vurdering i bachelorstudiet.

Oppmelding til eksamen

Studentene er selv ansvarlige for å gjøre seg kjent med frister for oppmelding til eksamen og melde seg opp før fristen går ut. Oppmelding til ordinær eksamen skjer ved utfylling av utdanningsplanen, se her: (<http://www.hio.no/content/view/full/3738>)

Om vilkårene for å kunne framstille seg til eksamen og anledning til å ta ny/utsatt eksamen for øvrig, viser vi spesielt til eksamensforskriften for Høgskolen i Oslo, §§ 3 og 12.

Opptakskrav og søknadsfrist

Opptakskrav:

- a. Minst to års studier fra høgskole/universitet der minst 60 studiepoeng skal være hentet fra et eller flere av fagområdene juss, økonomi og samfunnsfag, eller fullført 3-årig høgskoleutdanning
- b. Omfattende og relevant praksis som leder/saksbehandler i offentlig forvaltning.

Det er kvoter for søkere med kvalifiserende høyere utdanning og for søkere uten slik utdanning. Dessuten er det egen kvote for studenter som avslutter slik utdanning i semesteret for søknadsfristen.

Søknadsfristen er 15 mai (gjelder 2004).

Kursplaner i offentlig styring I. studieår og årsstudium i politikk og forvaltning

Politikk og samfunn med metode

15 studiepoeng (metodedel 5 studiepoeng)

Mål

Formålet med kurset er at studentene skal erverve innsikt i politiske prosesser og vilkårene for demokrati. Relevante samfunnsvitenskapelige teorier skal danne basis for innsikt i hvordan ulike aktører søker å påvirke politiske prosesser. Studentene skal tilegne seg kunnskap om slike aktiviteter på nasjonalt nivå i Norge og de andre nordiske landene. Videre skal studentene, gjennom undervisning i samfunnsvitenskapelig metode, tilegne seg innsikt i enkle metoder som samfunnsforskere bruker i sitt forskningsarbeid. Studentene skal opparbeide evne til å vurdere relevansen av undersøkelser av samfunnsforhold og om resultater er holdbare, samt gjennomføre enkle undersøkelser.

Innhold

- Grunnbegreper i politisk analyse: Politikk, makt, demokrati
- Statsmakt og styringsorganer
- Valgsystemer, valg og representasjon
- Politiske partier og velgeratferd
- Organisasjonene, den korporative kanalen og forvaltningen
- Folkeavstemninger
- Aksjoner og aktivisme
- Media
- Utviklingstrekk: Politisk fragmentering
- Samfunnsvitenskapelige grunnlagsproblemer
- Gjennomføring av undersøkelser
- Kvalitative og kvantitative metoder og enkle analyseteknikker
- Innføring i statistikkprogram for kvantitativ analyse

Organisering og arbeidsmåter

Faget er lagt til første semester som forelesninger, diskusjoner, gruppearbeid og innleveringsoppgaver. I metodedelen er undervisningen felles med velferdsstudiet. Det legges vekt på dialog mellom kursleder og deltakerne – og deltakerne imellom. Det legges også vekt på egenaktivitet og besvarelse av oppgaver forutsetter at studentene aktivt søker informasjon i kilder ut over det som er satt opp som pensum til kurset. For å utvikle forståelsen for metodeteknikker og utfordringer knyttet til empiriske studier, skal studentene i grupper av 3–5 studenter gjennomføre en egen undersøkelse knyttet til et faglig relevant tema. Undervisning i statistikkprogram for PC er lagt til arbeidet med undersøkelsen. Oppgaveskriving inngår som en del av vurderingen i faget (jf. nedenfor). Studentene får tilbakemelding på oppgavesvarene forutsatt at de er levert til fastsatte frister og gis muligheter til å forbedre oppgavesvarene innen kurseksamen.

Vurdering

Deltakerne skal i løpet av kurset levere inn to individuelle arbeider på 2–3 sider og ett gruppearbeid i samfunnsvitenskapelig metode.

Ved avslutningen av kurset vurderes de tre skriftlige arbeidene sammen med en skriftlig skoleprøve uten hjelpemidler på 2 timer. Skoleprøven har form av en kunnskapstest med korte svar. Det gis én karakter på eksamen. Det benyttes karakterskala fra A til E for bestått, F for ikke bestått.

Ekstern sensor benyttes ved tvil om besvarelsen er bestått og til stikkprøver. Alle de skriftlige arbeidene og skoleeksamen må være vurdert til bestått for at kurset skal være bestått.

Ny/utsatt eksamen har samme form som ordinær eksamen. Alle eksamensdeler gjennomføres på nytt.

Pensum

Bøker:

Arter, David. 1999. *Scandinavian Politics Today*. Manchester: Manchester University Press. Kapittel 3, 5, 6 og 7. (94 s.)

Jacobsen, Dag Ingvar (2003): *Forståelse, beskrivelse og forklaring. Innføring i samfunnsvitenskapelig metode for helse- og sosialfagene*. Kristiansand: Høgskoleforlaget. (225 s.)

Rommetvedt, Hilmar (2002): *Politikkens allmenngjøring og den ny-pluralistiske parlamentarismen*. Bergen: Fagbokforlaget. (121 s.)

Østerud, Øyvind (2002): *Statsvitenskap. Innføring i politisk analyse*. Oslo: Universitetsforlaget. Kapittel 1, 3, 4, 6, 7, 11, 14, 15, 16, 17 og 19. (111 s.)

Aardal, Bernt (red.) (2003): *Velgere i villrede... En analyse av stortingsvalget 2001*. Oslo: N. W. Damm & søn. Kapittel 2, 3, 4 og 5. (102 s.)

Artikler mm.

* Bjørklund, Tor (1997): *Om folkeavstemninger. Norge og Norden 1905 – 1994*. Oslo: Universitetsforlaget. Kapittel 3: Folkeavstemninger i Norden. (40 s.)

* Christensen, Tom m. fl. (2002): *Forvaltning og politikk*. Oslo: Universitetsforlaget. Kapittel 8: Forvaltningen og samfunnsgrupper. (14 s.)

* Gilje, Nils og Harald Grimen (1993): *Samfunnsvitenskapens forutsetninger. Innføring i samfunnsvitenskapenes vitenskapsfilosofi*. Oslo: Universitetsforlaget. Kapittel 6: Forklaringstyper. (36 s.)

* Gripsrud, Jostein (2002): *Mediekultur, mediesamfunn*. Oslo: Universitetsforlaget. Kapittel 8: Offentlighet og demokrati: Idealer og realiteter. (37 s.)

* Rasch, Bjørn Erik (2000): *Demokrati. Ideer og organisering*. Bergen: Fagbokforlaget, Kap. 5: Demokratisk institusjonsutforming. (54 s.)

* Jacobsen, Dag Ingvar (2000): *Hvordan gjennomføre undersøkelser. Innføring i samfunnsvitenskapelig metode*. Kristiansand: Høgskoleforlaget. Kapittel 2: Metode – en pragmatisk tilnærming. (18 s.)

* Johannessen, Asbjørn, Line Kristoffersen og Per Arne Tufte (2004): *Forskningsmetode for økonomisk-administrative fag*. Oslo: Abstrakt Forlag. Kapittel 5: Forskerens etiske og juridiske ansvar. (9 s.)

- * Narud, Hanne Marthe (2000): Politisk representasjon i Norden. I Ståhlberg, Krister (red.) *Det unika Norden*. Nord 2000:4. København: Nordisk Ministerråd. (26 s.)
- * Olsen, Johan P (1978): Folkestyre, byråkrati og korporativisme – skisse av et organisasjonsteoretisk perspektiv. I Olsen, Johan P. (red.) *Politisk organisering*. Oslo: Universitetsforlaget. Kapittel 1: Folkestyre, byråkrati og korporativisme, s. 13–44. (37 s.)
- * Peters, Guy (1998): *Comparative Politics. Theory and Methods*. New York: New York University Press. Kapittel 1: The importance of comparison. (27 s.)
- * Raaum, Nina (1999): Kvinner i offisiell politikk: historiske utviklingslinjer. I Bergqvist, Christina m.fl. (red.) *Likestilte demokratier? Kjønn og politikk i Norden*. Oslo: Universitetsforlaget (Nordisk ministerråd). (19 s.)
- * Sandberg, Nina 1997. *Stats- og kommunalkunnskap. En innføring*. Oslo: Spartacus. Kapittel 1: Nøkkelbegreper. (18 s.)
- * Togeby, Lise (1993): Grass root participation in the Nordic Countries. *European Journal of political Research*, 24: 159–175. (17 s.)
- * Valen, Henry (1992): *Valg og politikk – et samfunn i endring*. Oslo: NKS-forlag. Kapittel 4: Partiutvikling og sosial struktur. (20 s.)
- * Aardal, Bernt m. fl. (1998): Can Ideology Explain the EU Vote? I Jenssen, Anders Todal, Pertti Person og Mikael Gilljam (red.) *To Join or Not to Join. Three Nordic Referendums on Membership in the European Union*. Oslo: Scandinavian University Press. (30 s.)

*= artikler som blir kopiert og solgt i kompendium

Kommunal forvaltningsrett I

15 studiepoeng

Kurset i kommunal forvaltningsrett II er en fortsettelse av dette kurset.

Mål

Kursene i kommunal forvaltningsrett har som hovedmål at studentene skal utvikle evne til selvstendig juridisk tenkning og tilegne seg kjennskap til en del hovedtrekk i gjeldende rett. Studentene skal videre trene seg i å finne fram til og anvende rettsregler som de vil kunne få bruk for i sitt arbeid. Hovedvekten blir derfor lagt på offentligrettslige temaer med utgangspunkt i kommunal sektor.

I **kommunal forvaltningsrett I** skal studenten spesielt tilegne seg grunnleggende innsikt i og forståelse for juridisk metode. Studenten skal særlig oppøve evnen til å se rettslige problemstillinger og drøfte og ta stilling til disse. Videre skal studenten tilegne seg kunnskaper om enkelte hovedtrekk i statsretten og innsikt i de alminnelige rettsreglene samt de rettslige prinsippene som gjelder forvaltningens virksomhet.

Innhold

Rettskildelære

- juridisk metode
- sentrale begreper
- rettssystematikk
- rettsapparatet

Forvaltningsrett og innføring i statsretten

- Hovedtrekkene i statsretten
- Forvaltningsorganer og forvaltningsvirksomhet
 - Forvaltningsapparatet
 - Oppgaver
 - Generelle hensyn
- Det rettslige grunnlaget for forvaltningens virksomhet
 - Grunnbegreper og hovedprinsipper
 - Legalitetsprinsippet
 - Organisasjons- og instruksjonsmyndighet
 - Delegasjon
 - Forvaltningsskjønnet
- Det offentliges avtalekompetanse
- Forvaltningsloven
 - Habilitet, taushetsplikt, veiledningsplikt
 - Forhåndsvarsel, utredningsplikt, innsynsrett
 - Begrunnelse og underretning
 - Klage og omgjøring
- Ugyldighet
- Offentlighetsloven
- Personopplysningsloven
- Kontroll med forvaltningen

Organisering og arbeidsmåter

Undervisningen foregår i løpet av første semester. I kurset brukes studentaktive læringsformer som oppgaveløsning, muntlig fremføring, gruppearbeid og seminarer etc. I tillegg blir det i kurset holdt forelesninger og gitt veiledning.

Vurdering

Studentene skal skrive en innleveringsoppgave og avlegge en skriftlig skoleeksamen. Resultatene av begge skal inngå i den avsluttende vurderingen av kurset. Det gis separate karakterer som slås sammen. Innleveringsoppgaven teller 40 % og skoleeksamen 60 % av karakteren. Det benyttes graderte karakterer. Innleveringsoppgaven og skoleeksamen må begge være vurdert til bestått for at kurset skal være bestått.

Ny/utsatt eksamen tas i de(n) delen(e) som ikke er bestått.

- Spesielt om innleveringsoppgaven

Studentene velger selv tema innen faglige rammer gitt av kursansvarlig.

Oppgaven kan skrives i grupper på maksimum tre personer, eller individuelt.

Oppgaven skal være på maksimalt 10 sider. Den skal ha 4 cm venstremarg, 1.5 linjeavstand og skriftstørrelse 12 i Times New Roman. Dette inkluderer også noter. Litteraturliste og vedlegg kommer i tillegg. Nærmere informasjon om oppgaven gis av kursansvarlig.

- Spesielt om skoleeksamen.

Skoleeksamen er på 5 timer. Tillatte hjelpemidler til skoleeksamen er Norges lover og andre ukommenterte samlinger og særtrykk av lover og forskrifter.

Om bruk av ekstern sensor i juridiske fag se under vurdering i den innledende delen av studieplanen.

Pensum

(med forbehold om mindre endringer)

Bernt, Jan Fridthjof, Rasmussen, Ørnulf: Frihagens forvaltningsrett Bind I, Fagbokforlaget 03, 300 s

Eckhoff, Torstein og Smith, Eivind: Forvaltningsrett Tano, 7 2003, kap. 1- 3, 23 (I- III) og 26
70 s*

Boe, Erik: Innføring i juss, Bind I, Tano 1996 kap. 2(2.1-2.2),3, 5 og 13
35 s *

Lilleholt, Kåre (red): Knops oversikt over Norges rett, Universitetsforlaget, 12 utgave 03:Lilleholt, Kåre § 1, Eckhoff, Torstein ved Mestad, Ola og Arnesen, Finn § 2, Oppsal, Torkel og Stavang, Per §§ 6-12, Innjord, Frode A. §§ 110-116
90 s*

Schartum, Dag W.: Lov om behandling av personopplysninger, Lov og Rett nr. 9, 00
23 s *

*= Materiale samlet i kompendiet **"Kommunal forvaltningsrett I"** som blir solgt i Penelope bokhandel

Kommunal forvaltningsrett II

15 studiepoeng

Kurset i kommunal forvaltningsrett II er en fortsettelse av kurset i kommunal forvaltningsrett I. Kursplanen i kommunal forvaltningsrett I er således inkludert også i kommunal forvaltningsrett II, og det vises til denne. I det følgende er først og fremst det som innholdsmessig er nytt i kurset i kommunal forvaltningsrett II beskrevet.

Mål

Kursene i kommunal forvaltningsrett har som mål at studentene skal utvikle evnen til selvstendig juridisk tenkning og skaffe seg kjennskap til en del hovedtrekk i gjeldende rett.

Studentene skal trene seg i å finne fram til og anvende rettsregler som de vil kunne få bruk for i sitt arbeid. Hovedvekten blir derfor lagt på offentligrettslige temaer med utgangspunkt i kommunal sektor.

I kommunal forvaltningsrett II skal studentene tilegne seg og kunne anvende rettsreglene som gjelder for det kommunale og fylkeskommunale forvaltningsnivå, i første rekke basert på reglene i kommuneloven.

Studentene skal også ha oversikt over innholdet i den kommunale virksomhet. Studentene skal tilegne seg og kunne bruke hovedreglene innenfor sentral særlovgivning som helse- og sosiallovgivningen, plan- og bygningsloven og opplæringsloven.

Innhold

- Kommunene og fylkeskommunenes kompetanse og oppgaver
- Valg av kommunestyre og fylkesting
- De politiske organene og det rettslige forholdet mellom dem
- Administrasjonen
- Delegasjon
- Folkevalgtes rettigheter og plikter
- Saksbehandling i de politiske organene
- Den økonomiske forvaltningen
- Internt tilsyn og kontroll
- Statlig tilsyn og kontroll
- Kommunale organisasjonsformer, herunder interkommunalt samarbeid
- Kommunene og særlovgivningen

Organisering og arbeidsmåter

Undervisningen foregår i løpet av andre semester av første studieår. I kurset brukes studentaktive læringsformer som skriftlige oppgaver, muntlig fremføring, gruppearbeid og seminarer, etc. I tillegg vil det bli holdt forelesninger. Det er utviklet nettsider som brukes som et supplement i kurset.

Studentene skal i løpet av kurset skrive en utredning som inngår i den avsluttende vurderingen. Det blir gitt fellesveiledning og gruppeveiledning i tilknytning til denne utredningen.

Vurdering

Studentene skal skrive en utredning og avlegge en skriftlig skoleeksamen. Resultatene av begge skal inngå i den avsluttende vurderingen av kurset. Det gis separate karakterer som slås sammen. Det benyttes graderte karakterer. Utredningen teller 60 % og skoleeksamen 40 % av karakteren.

Utredningen og skoleeksamen må begge være vurdert til bestått for at kurset skal være bestått.

Ny/utsatt eksamen tas i de(n) delen(e) som ikke er bestått.

- Spesielt om utredningen

Studentene velger selv tema innenfor den faglige rammen som kursplanene i kommunal forvaltningsrett I og II setter.

Utredningen skal skrives i grupper på maksimum tre personer, eller individuelt.

Utredningen skal være på maksimalt 20 sider. Den skal ha 4 cm venstremarg, 1.5 linjeavstand og skriftstørrelse 12 i Times New Roman. Dette inkluderer også noter. Litteraturliste og vedlegg kommer i tillegg.

- Spesielt om skoleeksamen

Skoleeksamen er på 3 timer. Tillatte hjelpemidler til skoleeksamen er Norges lover og andre ukommenterte samlinger og særtrykk av lover og forskrifter.

Pensum

(med forbehold om mindre endringer)

Bernt, Jan Fridthjof/Overå, Oddvar/Hove, Harald: Kommunalrett, Tano, Oslo, 4 utgave, 2002 med unntak av stoff i petit, kap. III A pkt 2 og kap. VIII pkt. 5. ca. 520 s

Jahren, Gunnar: Notat: Bygningsrett 2003. ca. 25 s*

Kjølle, Kåre: Møtet er satt. Kommuneforlaget, Oslo 4 utg. 2003. 44 s

Ot. prp. nr. 45 (2001-2002) Om valg til Stortinget, fylkesting og kommunestyre (valgloven) kap I. ca. 22 s*

I tillegg kommer pensum i kommunal forvaltningsrett I

*= Materiale som blir delt ut

Offentlig organisering

15 studiepoeng

Mål

Studentene skal tilegne seg generell innsikt i hvordan organisasjoner fungerer og utvikle forståelse for forvaltningens rolle i offentlig politikk. De skal spesielt tilegne seg innsikt i hvordan den kommunale forvaltningen har utviklet seg som et resultat av forventninger i befolkningen og de ulike mål som er satt av de sentrale myndighetene. Videre skal studentene tilegne seg innsikt i hvordan iverksetting av statlig politikk stiller krav til den kommunale forvaltningen og utvikle forståelse for hva slags organisatoriske utfordringer dette fører med seg.

Innhold

- Hva kjennetegner sosiale systemer og organisasjoner?
- Hva slags problemer må organisasjoner løse for å fungere godt?
- Hva er forvaltningens rolle og oppgaver i det politiske systemet?
- Hvordan fungerer forvaltningsreformer og omstillingstiltak?
- Hva er det som gir den kommunale forvaltningen et særpreg i forhold til egne innbyggere og de statlige myndighetene?
- På hvilken måte har prioriteringen over tid mellom de ulike kommunale verdiene frihet, deltakelse, effektivitet og likhet påvirket organiseringen av den kommunale forvaltningen og de oppgavene den er satt til å løse?
- Hva særpreger maktforhold og beslutningsprosesser i organisasjoner generelt og i kommuneorganisasjonen spesielt?

Organisering og arbeidsmåter

Undervisningen gis i andre semester i 1. studieår. Undervisningsformen veksler mellom forelesninger og gruppearbeid. Oppgaveskriving inngår som en del av vurderingen i faget (jf. nedenfor). Gjennom kurset leverer studentene 2 skriftlige arbeider på 2-4 sider. Studentene får individuell tilbakemelding på oppgavesvarene forutsatt at de er levert til fastsatte frister og gis muligheter til å forbedre oppgavesvarene innen kurseksamen.

Vurdering

Studentene skal gjennom semesteret levere inn 2 skriftlige arbeider på 2-4 sider (jf. organisering og arbeidsmåter). Ved avslutningen av kurset vurderes de 2 skriftlig arbeidene sammen med en skriftlig skoleprøve uten hjelpemidler på 2 timer. Skoleprøven har form av en kunnskapstest med korte svar. Det benyttes graderte karakterer.

Intern sensor vurderer alle besvarelser. Ekstern sensor benyttes ved tvil om besvarelser er bestått og til stikkprøver. Alle de skriftlige arbeidene og skoleeksamen må være vurdert til bestått for at kurset skal være bestått.

Ny/utsatt eksamen har samme form som ordinær eksamen. Alle eksamensdeler gjennomføres på nytt.

Pensum

Baldersheim, Harald m.fl. (1997): Kommunalt selvstyre i velferdsstaten
Tano-Aschehoug. s. 5-158, 153 s

*Baldersheim, Harald (red) (1990): Ledelse og innovasjon i kommunene. Tano. Kap. 8, 18 s

Christensen, Tom m. fl. (2002): Forvaltning og politikk. Oslo: Universitetsforlaget. Kap. 1, 3-7, 9, 11.
137 s

Hagen, Terje P. og Sørensen, Rune J. (1997): Kommunal organisering. Oslo, Tano. Kap. 1-9, 177 s

Jacobsen, Dag I. og Thorsvik, Jan (2002): Hvordan organisasjoner fungerer. Bergen, Fagbokforlaget.
413 s. Kap. 1-5, 7-9, 11. 303 s

Johnsen, Åge(m.fl. red) (2000): Styring og medvirkning i lokalforvaltningen. Oslo, Cappelen, artiklene
av Dag Ivar Jacobsen , Trine M. Myrvold og Signy Vabo, 106 s

*Kommunenes sentralforbund (1993): I farta! Kommuneforlaget. s. 12-24, 13 s

*Kommunenes sentralforbund (1995): Kommunal organisering,
sluttrapport fra KS, Kommuneforlaget, s. 113-115, 3 s

*NOU 2000:22: Om oppgavefordelingen mellom stat, region og kommunene, Oslo, KRD. Kap. 8, s.
105 – 127 og 146-160, 36 s

*Sande, Øystein (1987): Informasjon og demokrati. Oslo, NKS-forlaget. Kap. 2, 25 s

*Robertsen, Karl (1999): Konkurransetsetting av offentlig virksomhet Magma, nr. 1 1999,
Fagbokforlaget, 13 s

*Brekke, Kurt R. (1999) Hva vet vi egentlig om konkurranseutsetting? Magma, nr.1 1999,
Fagbokforlaget. 12 s

Østerud, Øyvind (2002): Statsvitenskap. Oslo: Universitetsforlaget. Kap. 8, 9 og 10 30 s

* =artikler som blir kopiert for salg i Penelope bokhandel

Forkurs i matematikk (gjelder ikke Politikk og forvaltning)

Kurset har ikke studiepoeng.

Mål

Formålet med kurset er å gi nødvendige forkunnskaper i matematikk for økonomi- og metodefag, herunder å oppøve evnen til logisk tenking og kritisk vurdering.

Innhold

Forkurset inneholder dels elementær algebra, dels sentrale emner innenfor matematisk analyse med særlig relevans for økonomi:

- regneregler for reelle tall, brøkgregning, faktorisering
- røtter og potenser
- likninger, ulikheter, intervall, polynom
- geometriske og aritmetiske rekker, finansmatematikk
- litt mengdelære, tallverdi, irrasjonelle likninger
- koordinatsystem, rette linjer, sirkler, likningssystem
- polynomfunksjoner, enkle rasjonelle funksjoner og asymptoter
- derivasjon, annenderivert og drøfting av kurve i en variabel
- funksjoner av to variable, partiell derivasjon
- nivåkurver
- annenderiverttesten for lokale ekstrempunkt i to variabler
- optimering: innsettingsmetoden og Lagranges metode

Organisering og arbeidsmåter

Kurset er på ca. 50 timer forelesning og oppgavegjennomgang. Kurset blir gjennomført over hele 1. semester og i begynnelsen av 2. semester i 1. studieår. Det legges stor vekt på løsning av oppgaver, og undervisningen er basert på at studentene arbeider med oppgaver så lenge kurset varer.

Vurdering

Det blir avholdt en obligatorisk prøve i forkurs på 4 timer tidlig i 2. semester.

Bestått forkursprøve er en forutsetning for å gå opp til eksamen i samfunnsøkonomi og økonomistyring. Det blir holdt intern sensur. Dersom prøven får "ikke bestått", blir oppgavesvaret sendt til ekstern sensor for ny vurdering.

Ny/utsatt prøve i forkurs har samme utforming som ordinær prøve, og blir holdt ved starten av høstsemesteret.

Disse hjelpemidlene er tillatt ved prøven:

- kalkulator.
- samling av formler som er godtatt for bruk i den videregående skolen og pensumlitteraturen.

Pensum

Bjørnstad, H./Olsson, U.H/Søyland, S./Tolcsiner, F.: Matematikk for økonomi og Samfunnsfag. Høyskoleforlaget, Kristiansand, 2004. Utvalgte kap.

Kursplaner i offentlig styring 2. studieår og årsstudium i Offentlig økonomistyring

Samfunnsøkonomi med offentlig økonomi

15 studiepoeng

Mål

Formålet med kurset er at studentene skal tilegne seg innsikt i samfunnsøkonomiens virkemåte, herunder de enkelte markeder, offentlig sektor og nasjonaløkonomien. Det er et mål at studentene skal få kompetanse i å vurdere og analysere aktuelle økonomiske spørsmål, herunder kunne vurdere offentlig politikk på et samfunnsøkonomisk grunnlag.

Innhold

Mikroøkonomiske emner:

- Etterspørsel
- Tilbud
- Markedsteori (frikonkurranse og monopol)

Makroøkonomiske emner:

- Nasjonalregnskap
- Makroøkonomisk teori
- Finans- og pengepolitikk i en åpen økonomi
- Arbeidsløshet og inflasjon

Offentlig økonomi:

- Effektivitet, fordeling og offentlige inngrep
- Styrings- og effektivitetsproblemer i offentlig sektor
- Samfunnsøkonomiske vurderinger av offentlige tiltak og prosjekt
- Organisering og finansiering av offentlig virksomhet

Organisering og arbeidsmåter

Kurset holdes i høstsemesteret og første del av vårsemesteret. Undervisningen gis i form av forelesninger, gruppearbeid og innleveringsoppgaver med tilbakemelding.

Forkursprøve i matematikk må være bestått for å framstille seg til eksamen.

Vurdering

Det holdes individuell skriftlig eksamen på 5 timer før praksisperioden i vårsemesteret. Det benyttes graderte karakterer. Ekstern sensor til vurdering av alle besvarelser. Ny/utsatt eksamen har samme utforming som ordinær eksamen.

Tillatt hjelpemiddel: Kalkulator

Pensum

Pindyck, Robert S./Rubinfeld, Daniel L., 2001: Microeconomics. (5. edition) Prentice Hall International. Kap. 1, 2, 3.1-3.5, 4.1-4.5, 5.1-5.3, 6.1-6.4, 7.1-7.4, 8.1-8.6, 9, 10.1-10.4, 14, 16, 17, 18

Steigum, Erling (2004): Moderne makroøkonomi. Gyldendal akademisk.

1, 2, 3 (til og med 3.3), 5, 6 (til og med 6.5), 7, 8, 9 (til og med 9.3), 10 (til og med 10.3), 11 (til og med 11.2), 12, 13 (til og med 13.2)

NOU 1998:16: Nytte-kostnadsanalyser. Veiledning i bruk av lønnsomhetsvurderinger i offentlig sektor. Kap. 2-6

Kompendium med et utvalg av artikler og annet stoff som belyser utvalgte spørsmål innen offentlig økonomi. (ca. 50 sider). Vil foreligge i løpet av høstsemesteret.

Økonomistyring i offentlig sektor

(Innføring foretaksøkonomi, driftsregnskap og investering/finansiering)

15 studiepoeng

Mål

Formålet med kurset er at studentene skal tilegne seg kunnskaper om og ferdigheter i driftsregnskap, budsjettering, investering, finansiering og likviditetsstyring og i analysemetoder som kostnadskalkyler og resultatmåling. Kurset skal sammen med andre økonomifag gi et kvalifiserende grunnlag for å utføre oppgaver innen rasjonell økonomiforvaltning i stillinger som økonomikonsulent, økonomisjef og controller. Kurset skal også gi ferdigheter i bruk av regneark- og presentasjonsverktøy.

Innhold

- Innføring i kostnader, inntekter og optimering
- Produktvalg
- Budsjettering og likviditetsstyring
- Nullpunktsanalyse og regnskapsanalyse
- Kostnadskalkyler og kalkulasjon
- internregnskap, normalkalkulasjon, standardkalkulasjon og ABC-analyser
- Investeringsanalyse, kapitalbehovsberegning og finansiering
- Effektiv rente
- kontantstrømmer før og etter skatt
- nominelle og reelle kontantstrømmer
- Investeringsanalyse under usikkerhet
- Anvendelser innen offentlig sektor
- Regneark/Excel
- Presentasjonsverktøy/Powerpoint

Organisering og arbeidsformer

Kurset blir holdt i høstsemesteret og første del av vårsemesteret. I undervisningen legges det stor vekt på gjennomgang av cases og oppgaver. Frivillig gruppearbeid som studentene organiserer selv, kommer i tillegg. Det blir gitt undervisning i bruk av regnearkverktøyet EXCEL og presentasjonsverktøyet Powerpoint på datarom.

Arbeidskrav

Studentene skal levere to individuelle obligatoriske oppgaver i økonomistyring der deler av oppgaven forutsetter bruk av regneark/EXCEL. I tillegg er det en obligatorisk gruppeoppgave i temaet anvendelse innen offentlig sektor som forutsetter bruk av presentasjonsverktøy/Powerpoint (jf. vurdering). Disse oppgavene utgjør basis for faglige tilbakemeldinger til studentene underveis i kurset.

Forkursprøve i matematikk må være bestått for å framstille seg til eksamen. Begge de individuelle obligatoriske oppgavene og den obligatoriske gruppeoppgaven må være godkjente for å gå opp til eksamen.

Vurdering

Det blir avholdt en skriftlig skoleeksamen på 5 timer i vårsemesteret før praksisperioden. Det blir benyttet graderte karakterer. Ekstern sensor benyttes ved vurdering av alle besvarelser.

Ny/utsatt prøve gis i form av skoleeksamen.

Tillatte hjelpemidler ved skriftlig skoleeksamen: Kalkulator, alle fagbøker samt egne notater.

Pensum

(med forbehold om mindre endringer)

Bjørnenak, Trond (1997). Regnskapsbaserte verktøy i offentlig virksomhet. Praktisk Økonomi og Ledelse, 13(1): 19–25.

Bjørnenak, Trond (1996). Kalkyler i økonomisk styring. Praktisk økonomi og ledelse, 12(2): 35–45.

Bjørnenak, Trond (1993). ABC – hva er D? Grunnleggende prinsipper i aktivitetsbasert kalkulasjon. Praktisk økonomi & ledelse, 9(2): 15-24.

Bjørnenak, Trond (1998). Aktiviteter, kostnadsdrivere og inkrementelle budsjettprosesser – aktivitetsbasert styring i en akademisk institusjon. Beta Tidsskrift for bedriftsøkonomi, 12(1): 11–25.

Boye, Knut: Kostnads- og inntektsanalyse. siste utgave. Kap.2,3,4,5,6,7,13 og 14

Boye, Knut: Finansielle Emner. siste utgave. Kap.2,3,4,5,6,7,8,9 og 10.

Einarsen, Bjørn: Kommentarer og stoff til Økonomistyring offentlig sektor, sept. 2004

NOU 1991:28. Kilder til offentlig ineffektivitet. Kapittel 3 i Mot bedre vitende?

Effektiviseringsmuligheter i offentlig sektor (Norman-utvalget). Oslo: Arbeids- og administrasjonsdepartementet.

Robertsen, Karl (2000). Sammenligning av kommunale kostnadsdata: Veien til mer effektiv kommunal produksjon? i Åge Johnsen, Lars A. Loe og Signy Irene Vabo (red.) (2000), Styring og medvirkning i lokalforvaltningen: 91-107. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag.

Sti, Arne Dag (1993). ABC i servicevirksomhet: tilfellet BI. Praktisk økonomi og ledelse, 9(2): 63–67.

Regnskap, budsjettering og resultatstyring

15 studiepoeng

Mål

Formålet med kurset er at studentene skal tilegne seg basiskunnskaper om regnskap, kunnskaper om og ferdigheter i offentlig regnskap og budsjettering og spesielt de kommunale budsjett- og regnskapsreglene; og kunnskaper om og ferdigheter i statlige og kommunale økonomistyringsprosesser og -modeller. Kurset skal sammen med andre økonomifag gi studentene et grunnlag for å utføre oppgaver innen økonomiforvaltning i stillinger som økonomikonsulent, økonomisjef og controller.

Innhold

Innføring i regnskap (Ca. 3 studiepoeng)

Side: 26

Hovedemner i denne delen er:

- Økonomisk virksomhet
- Oppstilling av regnskapet
- Regnskapsføring
- Regnskapsavslutning

Kommuneregnskap og budsjettering (Ca. 6 studiepoeng)

Hovedemner i denne delen er:

- Budsjettering.
- Regnskapsprinsipper.
- Kontosystem og transaksjonsregistrering.
- Regnskapsrapportering og årsavslutning.
- Kommune–stat rapportering (KOSTRA).

Styringssystemer i offentlig sektor (Ca. 6 studiepoeng)

Hovedemner i denne delen er:

- Kommunesektoren i nasjonaløkonomien, statlig styring, og det kommunale inntektssystemet.
- Plan- og økonomisystemet i kommunene.
- Planleggings- og budsjetteringsmodeller, herunder målstyring, programanalyse og nullbase-budsjettering.
- Finansiell analyse av kommunale regnskaper og budsjetter.
- Resultatmåling og sammenlignbare data, herunder kommune–stat rapportering (KOSTRA).
- Revisjon, herunder finansiell revisjon, intern revisjon og forvaltningsrevisjon.
- Utforming og tilpassing av regnskaps- og økonomisystemer.

Organisering og arbeidsmåter

Kurset blir holdt i høstsemesteret. Undervisningen veksler mellom forelesninger og løsning og gjennomgang av oppgaver. Studentene skal levere en obligatorisk gruppeoppgave med presentasjon i delkurset om styringssystemer i offentlig sektor. Gruppen kan ha maksimalt 6 medlemmer. Studentene får faglig tilbakemelding på oppgaven og presentasjonen forutsatt at oppgaven er levert til fastsatt frist.

Den obligatoriske gruppeoppgaven må være godkjent for å gå opp til eksamen.

Vurdering

Det holdes skriftlig skoleeksamen på 5 timer. Det benyttes graderte karakterer. Ekstern sensor benyttes ved tvil om besvarelser er bestått og til stikkprøver.

Ny/utsatt eksamen tas i de(n) delen(e) som ikke er bestått.

Tillatte hjelpemidler ved skoleeksamen: Alle skriftlige/skrevne hjelpemidler.

Pensum

Busch, T.: Regnskapet: En prinsipiell innføring, Universitetsforlaget, Oslo, 3. utgave 2003.

Sunde, Ø.: Kommuneregnskapet, NKK Kommunal Økonomisk Forlag, Oslo, 3 utg. 2003 eller senere. 373 s.

Jacobsen, D.I., Johnsen, Å. og Robertsen, K.: Resultatvurdering i offentlig sektor. Kommuneforlaget, Oslo, 1995. Kapittel 2–7. 116 s.

Jenssen, J.I. og Robertsen, K.: Kommunaløkonomi i et styringsperspektiv. Høyskoleforlaget, Kristiansand, 2000. Kapittel 3, 4, 5, 6, 7 og 9. 116 s.

NOU 2003:6: Hva koster det? Bedre budsjettering og regnskapsføring i staten, Finansdepartementet, Oslo. 220 s.

Praksis

15 studiepoeng

Mål

Praksisperioden har som formål at studentene skal tilegne seg en dypere forståelse for sammenhengen mellom teori og praksis. Videre skal de skaffe seg oversikt over den politiske og administrative oppbyggingen av organisasjonen de har praksis i. Studentene skal også tilegne seg nærmere kunnskaper om hvorledes organisasjonen fungerer. Et viktig siktemål med praksisperioden er i tillegg å gi studentene nyttige impulser for 3. studieår.

Organisering og arbeidsmåter

Praksisperioden på 10 uker er lagt til siste halvdel av vårsemesteret i 2. studieår. Den er obligatorisk. Praksisstedet skal være faglig relevant for utdanningen, fortrinnsvis i offentlig sektor. Studenten skal i denne perioden få muligheter til å prøve sine teoretiske kunnskaper ved å utføre administrativt arbeid som er relevant for studiet.

Praksisperioden er en integrert del av studiet i offentlig styring, og praksisstudenten blir også i praksisperioden regnet som ordinær student. Studenten er likevel forpliktet til å rette seg etter de vanlige reglene som gjelder for ansatte på vedkommende praksissted.

Arbeidskrav

Studentene skal i løpet av praksisperioden skrive en obligatorisk oppgave. Studentene har rett til å bruke inntil 5 arbeidsdager til oppgaven.

Vurdering

For å få godkjent praksisperioden må studentene tilfredsstille kravene til nærvær på praksisstedet og få den obligatoriske oppgaven godkjent.

Karakteren bestått / ikke bestått blir benyttet ved vurderingen av praksisperioden.

Dersom studenten er fraværende i mer enn til sammen 8 dager, må fraværet innarbeides, om mulig ved at studenten blir værende i praksis tilsvarende lengre. Studieleder kan i helt spesielle tilfeller gi dispensasjon fra dette kravet. Vi viser for øvrig til retningslinjene for praksisperioden under "Utfyllende bestemmelser".

Kursplaner i offentlig styring 3. studieår og årsstudium i organisasjon og ledelse

Kursoversikt

Undervisningstilbudet i 3. studieår/årsstudium i organisasjon og ledelse omfatter kurs á 15 studiepoeng:

- Arbeidsrett
- Organisasjonsutvikling og prosjektstyring
- Ledelse og personalansvar
- Økonomisk organisasjonsteori og strategi

Studentene skal velge 3 kurs (i alt 45 studiepoeng). I tillegg skal studentene utføre en obligatorisk prosjektoppgave som teller 15 studiepoeng. I prosjektarbeidet inngår samfunnsvitenskapelig metode som et eget delemne (5 studiepoeng. Studenter som ikke skal ta bachelorgrad kan velge om de vil gjennomføre prosjektarbeid eller ta 4 kurs.

Studentene kan erstatte inntil to av de ordinære kursene (30 studiepoeng) med kurs fra videreutdanningen. I studieåret 2004-2005 er det mulig å ta følgende kurs:

- Helse- og sosialpolitikk
- Helse- og sosialforvaltning

Det er dessuten mulig å erstatte Arbeidsrett med kurset Arbeidslivskunnskap fra 2. studieår i bachelorstudiet i velferdsfag.

Det tas forbehold om at kurstilbudene fra videreutdanning kan bli endret. Om godkjente studier i utlandet jf. vedlegg.

Arbeidsrett

15 studiepoeng

Mål

Studentene skal tilegne seg innsikt i de rettigheter og plikter som gjelder i arbeidslivet, spesielt de rettsreglene som gjelder for de ansatte i kommunesektoren. Både den individuelle arbeidsretten (rettsforholdet mellom den enkelte arbeidstaker og arbeidsgiver) og den kollektive arbeidsrett (forholdet mellom arbeidslivets organisasjoner), vil bli behandlet. Arbeidsrettsreglene vil bli sett i sammenheng med forvaltningsrett og kommunalrett og bygger på anvendelse av juridisk metode.

Innhold

- Oversikt over arbeidsforholdets rettsregler, rettskilder og sentrale begreper.
- Rekruttering: utlysning, tilsetting, midlertidige arbeidsavtaler.
- Rettigheter og plikter: arbeidsgivers styringsrett, medbestemmelse, lønn, arbeidstid, ferie.
- Arbeidsmiljø: krav til arbeidsmiljøet, verneombud, arbeidsmiljøutvalg, arbeidstilsyn.
- Permisjon og permittering: sykefravær, svangerskap/fødsel, utdanningspermisjon, permisjonsreglement.
- Opphør av arbeidsforholdet: oppsigelse, avskjed.
- Virksomhetsoverdragelse
- Tariffavtaler: fagforeninger, organisasjonsrett, forhandlingsrett, tariffavtalens form, innhold, virkning.
- Kollektive arbeidskonflikter: rettstvister, interesselvister, bruk av fredelige midler som Arbeidsretten, voldgift og mekling og bruk av kampmidler som streik og lockout.
- Arbeidsmiljøreguleringer i Norden, EU og ILO.

Organisering og arbeidsmåter

Kurset baseres på studentaktive læringsformer som oppgaveløsning, muntlig presentasjon og gruppearbeid. I tillegg vil det bli holdt forelesninger og gitt veiledning. Det er utviklet nettsider til kurset.

Vurdering

- Utredning:
Studentene skal individuelt eller i grupper på maksimum 3 personer skrive en utredning på maksimum 15 sider. Studentene velger selv tema innenfor den faglige rammen som kursplanen setter. Utredningen skal ha 4 cm venstremarg, 1.5 linjeavstand og skriftstørrelse 12 i Times New Roman. Dette inkluderer også noter. Litteraturliste og evt. vedlegg kommer i tillegg. Innleveringsfrist er fredag i siste undervisningsuke i det semesteret kurset holdes. Utredning teller 1/2 av endelig karakter.
- Skriftlig skoleeksamen på 5 timer.
Følgende hjelpemidler er tillatt: Norges lover og andre ukommenterte samlinger og særtrykk av lover og forskrifter, tariffavtaler, arbeidsreglement og permisjonsreglement. Skoleeksamen teller 1/2 av endelig karakter.

Det gis separate karakterer som slås sammen. Det gis graderte karakterer.

Utsatt eksamen/ny prøve tas i den delen av eksamen som ikke er bestått.

Om bruk av ekstern sensor jf. under vurdering i den innledende delen av studieplanen.

Pensum

Engelsrud, Gerd, 2003: Styring og vern – arbeidsrett i kommuner og fylkeskommuner, Oslo, Cappelen Akademiske forlag. 375 s.

Kommunenes Sentralforbund, 2004: Kommunenes personalhåndbok, Oslo, Kommuneforlaget. 200 s.

NOU 2004: 5 Arbeidslivslovutvalget. Kap. 4 Internasjonale perspektiver. 7 s. (deles ut)

NOU 2001:14: Vårens vakreste eventyr....? Kap. 1, 3 og 12. 25 s. (klasesett)

Tariffavtaler: Hovedtariffavtalen og Hovedavtalen i kommunal sektor. Oslo, Kommuneforlaget.

Organisasjonsutvikling og prosjektstyring

15 studiepoeng

Mål

Kurset har som mål at studentene skal tilegne seg forståelse for organisasjonsproblemer og endringsbehov, særlig i offentlig forvaltning. De skal oppøve evne til å finne fram til relevante organisatoriske løsninger og lære å anvende teknikker og problemløsningsmetoder i tilknytning til utvikling av menneskelige og materielle ressurser.

Innhold

Produksjonsprosessen

- Problemstillinger og utfordringer i privat og offentlig sektor sett i lys av intern og ekstern effektivitet.
- Konkrete eksempler fra privat og offentlig virksomhet.

Innovasjonsprosessen

- Metoder, diagrammer og trestrukturer til bruk i problemanalyse, situasjonsanalyse, risiko- og sårbarhetsanalyse.
- Organisasjonsforståelse og –design: teoretisk versus praktisk forståelse av maktstruktur og ansvarsområder i en organisasjon.
- Kultur, tradisjoner, aktører og prosesser, og verdiskaping.

Prosjektorganisering

- Gjennomføring og oppfølging av endringsarbeid: faser, virksomhetsprosesser og fortløpende resultatvurderinger.
- Prosjektorganisering og prosjektleidelse: prosjektstørrelse, mandat, teambygging og ledelse av prosjekter.
- Vurdering og justering av endringsarbeid i forhold til tid, aksept og kvalitet.

Organisering og arbeidsmåter

Undervisningen veksler mellom forelesninger og case-studier, gruppepresentasjoner og skriftlige oppgaver. Det gis supplerende undervisningstilbud på engelsk (ca. 25 timer).

Temaer/problemstillinger for individuelle og gruppeoppgaver vil bli oppgitt i forbindelse med undervisningen. Oppgaveskriving inngår som en del av vurderingen i faget (jf. vurdering). Studentene får tilbakemelding på oppgavesvar forutsatt at de er innlevert til fastsatte frister

Vurdering

Studentene skal gjennom semesteret levere to individuelle skriftlige oppgaver på 2-3 sider. Studentene skal også levere en gruppeoppgave på 4 til 6 sider. Maksimal gruppestørrelse er 3 og maksimum er 5 personer. Ved avslutningen av kurset vurderes gruppeoppgaven og de skriftlige arbeidene sammen med en skriftlig skoleprøve uten hjelpemidler på 3 timer.

Det gis separate karakterer som slås sammen.

Det benyttes graderte karakterer. Alle skriftlige oppgaver og skoleeksamen må være vurdert til bestått for å bestå kurset.

Ekstern sensor benyttes ved tvil om besvarelser er bestått, og til stikkprøver.

Ny/utsatt eksamen har samme form som ordinær eksamen. Alle eksamensdeler gjennomføres på nytt.

Pensum

Frame, Davidson J. Managing projects in organizations: how to make the best use of time, techniques and people. San Francisco, Calif.: Jossey-Bass, C1995 (eller nyere), 240s.

Hatch, Mary Jo. Innføring i organisasjonspsykologi. Abstract forlag, Oslo 2001, 400s.

Karlsen, Ingens et al. Bedrifter i utvikling. Pensumtjeneste, Tano, Oslo 1991, 272s.

Lyngdal, Lars Erik. Organisasjonsutvikling i teori og praksis. Tano, Oslo, 1992 201 s.

Mikalsen, Finn, 1998: Organisasjonsanalyse. Tano, Oslo, 1998, 144 s.

Westhagen, Harald. Prosjektarbeid: Utviklings- og endringskompetanse. Gyldendal, Oslo 2002, 270 s.

Notater, supplerende engelske artikler og nettressurser kommer i tillegg (jf. Fagets hjemmeside og hjemmesiden for Erasmus-studenter).

Ledelse og personalansvar

15 studiepoeng

Mål

Formålet med kurset er at studentene skal tilegne seg kunnskaper om, og bli stimulert til, refleksjon over leder- og personalansvar særlig i offentlig forvaltning. Dette omfatter styringsansvar for organisasjonen, medarbeideransvar for de ansatte og ansvar for å ivareta brukernes behov i lokalsamfunnet. Studentene skal tilegne seg innsikt og trening i å fatte beslutninger og oppøve evnen til håndtering av psykososiale reaksjoner.

Innhold

Beslutningsprosessen:

- Politiske og administrative tradisjoner og prosesser: ressursavhengighet, irrasjonelle beslutninger og rasjonelle handlinger.
- Anvendelse av beslutningsteorier.
- Planer og styringssystemer, eller hvordan skape ansvarlige ledere og involverte medarbeidere.
- Reaksjoner på og konsekvenser av lederavgjørelser.
- Etikk, ansvarlighet og reaksjonsvillighet.

Kommunikasjonsprosessen:

- Forståelsesformer i mellommenneskelige samhandlinger.
- Psykososiale perspektiver, organisasjonskultur og kulturmiks.
- Kommunikasjonsnivåer, møter og møteledelse.
- Kartlegging av roller og forventninger for å fastslå reelle og "tilsynelatende" endringer i den enkeltes arbeidsoppgaver.
- Gruppesykologi, følelsesprosesser og konflikthåndtering.
- Teorier om ledelse, motivasjon og stress.

Organisering og arbeidsmåter

Undervisningen veksler mellom forelesninger og case-studier, gruppepresentasjoner og skriftlige oppgaver. Det gis supplerende undervisningstilbud på engelsk (ca. 25 timer).

Temaer/problemstillinger for individuelle og gruppeoppgaver vil bli oppgitt i forbindelse med undervisningen. Oppgaveskriving inngår som en del av vurderingen i faget (jf. vurdering). Studentene får tilbakemelding på oppgavesvar forutsatt at de er innlevert til fastsatte frister

Vurdering

Studentene skal gjennom semesteret levere to individuelle skriftlige oppgaver på 2-3 sider.

Studentene skal også levere en gruppeoppgave på 4 til 6 sider. Maksimal gruppestørrelse er 3 og maksimum er 5 personer. Ved avslutningen av kurset vurderes gruppeoppgaven og de skriftlige arbeidene sammen med en skriftlig skoleprøve uten hjelpemidler på 3 timer.

Det gis separate karakterer som slås sammen.

Det benyttes graderte karakterer. Alle skriftlige oppgaver og skoleeksamen må være vurdert til bestått for å bestå kurset.

Ekstern sensor benyttes ved tvil om besvarelser er bestått, og til stikkprøver.

Ny/utsatt eksamen har samme form som ordinær eksamen. Alle eksamensdeler gjennomføres på nytt.

Pensum

Andersen, E.S.: Ledelse på norsk; prinsipper, arbeidsmåter og resultater. Ad Notam, Oslo, 1994. 340 s.

Fischer, Grete/Sortland, Nils: Innføring i organisasjonspsykologi. Tano, Oslo, 2001. 300 s.

Granèr, Rolf: Personalgruppens psykologi. Tano, Oslo, 1995. 146 s.

Grimsø, Rigmor: Personaladministrasjon: teori og praksis. Universitetsforlaget, Oslo, 2000, Kap. 4,5,7,8,10 og 12-17, 170 s.

Tannæs, Anne Marie: De vanskelige samtalene, formidlingens kunst. Kommuneforlaget AS, Oslo, 1997. 108 s.

Notater, supplerende engelske artikler og nettressurser kommer i tillegg (jf. Fagets hjemmeside og Erasmus-hjemmesiden)

Økonomisk organisasjonsteori og strategi

15 studiepoeng

Mål

Formålet med kurset er at studentene skal tilegne seg teoretisk og anvendt kunnskap innen økonomisk organisasjonsteori og strategi særlig anvendt på kommunal økonomistyring. Gjennom kurset skal studentene erverve innsikt i og oversikt over sentrale teorier og litteratur innen økonomistyring i offentlig sektor, oppøve kritisk vurderingsevne og forberede seg til å drive eget utviklings- og utredningsarbeid.

Innhold

Hovedtemaer for kurset er:

- Reformen i offentlig sektor
- Grunnleggende økonomisk organisasjonsteori.
- Strategi i offentlig forvaltning.
- Offentlig økonomistyring; budsjettstyring, regnskap, resultatvurderinger og rapportering.
- Nyere trender og metoder.

Organisering og arbeidsmåter

Kurset holdes i vårsemesteret. Undervisningen veksler mellom forelesninger, arbeid med skriftlige oppgaver og deltakelse fra studentene i presentasjoner og diskusjoner. Oppgaveskriving inngår som en del av vurderingen i faget (jf. nedenfor). Studentene får tilbakemelding på oppgavesvarene forutsatt at de er levert til fastsatte frister, og gis muligheter til å forbedre oppgavesvarene innen eksamen i kurset.

Vurdering

Studentene skal gjennom kurset levere to skriftlige arbeider. Arbeidene kan være gruppebesvarelser med maksimalt 4 studenter i hver gruppe. Arbeidene skal maksimalt være 10 maskinskrevne sider med dobbel linjeavstand.

Ved avslutningen av kurset vurderes de 2 skriftlige arbeidene sammen med en skriftlig skoleeksamen uten hjelpemidler på 3 timer. Det benyttes graderte karakterer.

Begge de to skriftlige arbeidene og skoleeksamen må være vurdert til bestått for at kurset skal være bestått.

Intern sensor vurderer alle besvarelser. Ekstern sensor benyttes ved tvil om besvarelser er bestått og til stikkprøver.

Ny/utsatt eksamen har samme form som ordinær eksamen. Alle eksamensdeler gjennomføres på nytt.

Pensum

(med forbehold om mindre endringer)

(I alt ca. 1000 sider)

Innledning og oversikt over kurset

Nylehn, B. 1997: «Kommunal organisasjon og ledelse». Kapittel 17 i B. Nylehn, *Organisasjonsteori: Kritisk analyse og refleksjoner*: 305–327. Oslo: Kolle Forlag.

Johnsen, Å. 2000: Styringsproblemer og styringsmuligheter i lokalforvaltningen. I Å. Johnsen, L. A. Loe og S. I. Vabo (red.), *Styring og medvirkning i lokalforvaltningen*: 13–32. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag. Kapittel 1.

Jacobsen, D. I. 2000: «Forholdet mellom politikk og administrasjon på lokalt nivå – ulike bilder av situasjonen». I Å. Johnsen, L. A. Loe og S. I. Vabo (red.) (2000). *Styring og medvirkning i lokalforvaltningen*, 359–391. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag.

Klausen, K. K. 2001: «New Public Management – en fortolkningsramme for reformer». Kapittel 1 i T. Busch, E. Johnsen, K. K. Klausen og J. O. Vanebo (red.) *Modernisering av offentlig sektor: New Public Management i praksis*, 24–34. Oslo: Universitetsforlaget.

Busch, T. 2001: «Konkurransen, økonomi og effektivitet». Kapittel 4 i T. Busch, E. Johnsen, K. K. Klausen og J. O. Vanebo (red.) *Modernisering av offentlig sektor: New Public Management i praksis*, 78–96. Oslo: Universitetsforlaget.

Grunnleggende økonomisk organisasjonsteori

Greve, A. 1995: *Organisasjonsteori – nyere perspektiver*. Oslo: Universitetsforlaget. Kapittel 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 og 10 (250 sider).

Sandmo, A. 1992: «Økonomene og velferdsstaten». Kapittel 2 i A. Sandmo og K. P. Hagen (red.) *Offentlig politikk og private incitamenter*, 14–40. Oslo: Tano.

Hagen, K. P. 1992: «Prinsipal-agentteori: Implikasjoner for offentlig styring og politikk». Kapittel 3 i A. Sandmo og K. P. Hagen (red.) *Offentlig politikk og private incitamenter*, 41–60. Oslo: Tano.

Askildsen, J. E. 1992: «Eiendomsrett og organisatorisk effektivitet». Kapittel 8 i A. Sandmo og K. P. Hagen (red.) *Offentlig politikk og private incitamenter*: 178–209. Oslo: Tano.

Sandmo, A. 1992: «Public choice-skolen om økonomi og politikk». Kapittel 12 i A. Sandmo og K. P. Hagen (red.) *Offentlig politikk og private incitamenter*, 299–320. Oslo: Tano.

Rattsø, J. og Sørensen, R. 1997: «Kommunen som serviceprodusent/tjenesteyter: Hva forteller norsk kommuneforskning om kommunesektorens effektivitet?», i H. Baldersheim, J. F. Bernt, T. Kleven og J. Rattsø (red.) 1997, *Kommunalt selvstyre i velferdsstaten*: 127–157. Oslo: Tano Aschehoug.

Boyne, G. 1995: Population size and economies of scale in local government. *Policy and Politics*, 23: 213–222.

Kalseth, J. og Rattsø, J. 1993: Ressursbruken i kommunal administrasjon: Hvor mye kan høstes ved færre småkommuner? *Tidsskrift for samfunnsforskning*, 34: 219–242.

Løyland, K. og Thoresen, T.O. 1996: Barnehagetjenester, effektivitet og fordelingsproblemer. En oversikt over noen metodiske tilnærminger og empiriske resultater. *Norsk Økonomisk Tidsskrift*, 110: 199–227.

Sødal, Sigbjørn (2000). Sentralisert eller desentralisert skole? I Å. Johnsen, L. A. Loe og S. I. Vabo (red.) (2000). Styring og medvirkning i lokalforvaltningen, 131–148. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag.

Bonesrønning, H. og Rattsø, J. 1992: Effektivitetsforskjeller i videregående skole. Analyse av allmennfaglig studieretning i 34 skoler. Norsk Økonomisk Tidsskrift, 106: 211–242.

Erlandsen, E. 1998: Effektivitet, kvalitet og organisering i pleie- og omsorgssektoren i norske kommuner. (Om DEA-analyser). Sosialøkonomen, 52(8): 18–26.

Pettersen, I. J. 2001: «Fra tempel til butikk: Om finansieringsreformene i sykehussektoren». Kapittel 8 i T. Busch, E. Johnsen, K. K. Klausen og J. O. Vanebo (red.) Modernisering av offentlig sektor: New Public Management i praksis, 149–165. Oslo: Universitetsforlaget.

Strategi i offentlig sektor

Lund, B. H. 2000: Veivalg og handlefrihet i lokalforvaltningen. I Å. Johnsen, L. A. Loe og S. I. Vabo (red.), Styring og medvirkning i lokalforvaltningen: 47–58. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag. Kapittel 3 (12 sider).

Mintzberg, H. 1990: Strategy formation. Schools of thought. In J. W. Fredrickson (Ed.), Perspectives on Strategic Management: 105–235. New York: Harper Business.

Drucker, P. F. 1976: What results should you expect? A user's guide to MBO. Public Administration Review, 36: 12–19.

Røvik, K. A. 1992: Organisert læring i forvaltningen. Norsk Statsvitenskapelig Tidsskrift, 8(1): 27–46.

Jacobsen, D. I. 1996: Kan vi måle resultater av ledelse? Forsøk på å måle resultater av rådmannsskifter i norske kommuner. Nordisk Administrativt Tidsskrift, 77(1): 80–89.

Nylehn, B. 1996: Strategy in Local Government. Scandinavian Political Studies, 19: 359–377.

Johnsen, Å. 1998: Comment on Børre Nylehn's 'Strategy in Local Government'. Scandinavian Political Studies, 21: 189–193.

Hagen, T. P. og Sørensen, R. 1998: Fornyelse av kommunal organisering: Aktiv stat, reaktive kommuner? I K. K. Klausen og K. Ståhlberg (red.), New Public Management i Norden: 69–90. Odense: Odense Universitetsforlag.

Johnsen, Å. 2000: Kommunesammenslåinger i et ressursavhengighetsperspektiv. Nordiske Organisasjonsstudier, 2(3): 54–75.

Økonomistyring: Budsjettstyring, regnskap, resultatvurderinger og rapportering

Busch, T. 1994: Økonomisk styring ut fra et kontraktsteoretisk perspektiv. Økonomistyring og Informatik, 9(5): 271–292.

Mellemvik, F. og Olson, O. (red.). 1996: Regnskap i forandring. Utvikling, spredning og bruk av kommuneregnskap. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag. (Ca. 160 sider.).

Mellemvik, F. og Monsen, N. 1996: Fire norske regnskapsverdener – en studie av statens innvirkning ved fastsettelsen av regnskapsstandarder. BETA Tidsskrift for bedriftsøkonomi, 10(1): 17–38.

Johnsen, Å. 2000: Kommunal resultatmåling og beslutningsrelevans: En strategisk verdikjedemodell. I Å. Johnsen, L. A. Loe og S. I. Vabo (red.) (2000). *Styring og medvirkning i lokalforvaltningen*, 109–129. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag.

Johnsen, Å. 1997: Implementering av resultatmåling: En analyse av empiriske forsøk i norske kommuner. *BETA Tidsskrift for bedriftsøkonomi*, 11(1): 14–35.

Nyere trender og metoder

Johnsen, Å. 1996: Resultatmåling og resultatvurdering i en politisk kontekst. (Om benchmarking/sammenligninger). *Praktisk økonomi og ledelse*, 12(2): 5–15.

Husby, Ø. og Løvlie, J. 1998: «The Balanced Scorecard» – mer enn et målesystem. *Magma Tidsskrift for økonomi og ledelse*, 1(5): 31–43.

Johnsen, Å. 2001: «Nettverk og iverksetting av resultatmåling i lokalforvaltningen». Kapittel 13 i T. Busch, E. Johnsen, K. K. Klausen og J. O. Vanebo (red.) *Modernisering av offentlig sektor: New Public Management i praksis*: 234–250. Oslo: Universitetsforlaget.

Robertsen, K. 1999: Konkurransetsetting av offentlig virksomhet. *Magma Tidsskrift for økonomi og ledelse*, 2(1): 16–27.

Johnsen, Å., K. Robertsen og D.Y. Åsland. 2000: Konkurransetsetting av kommunal revisjon: Begreper og problemstillinger. *BETA Tidsskrift for bedriftsøkonomi*, 14(1): 17–29.

Busch, T. og O. Gustavsson (2001). «Konkurransetsetting av kommunal renovasjon». Kapittel 6 i T. Busch, E. Johnsen, K. K. Klausen og J. O. Vanebo (red.) *Modernisering av offentlig sektor: New Public Management i praksis*, 115–129. Oslo: Universitetsforlaget.

Jacobsen, D.I. 1995: Et kritisk blikk på produktivitet og effektivitet i offentlig sektor. I D. I. Jacobsen, Å. Johnsen og K. Robertsen. 1995. *Resultatvurdering i offentlig sektor*. Oslo: Kommuneforlaget. Kapittel 9. (21 sider)

Prosjekt med metode

15 studiepoeng

Mål

Formålet med prosjektoppgaven er å gi studentene trening i å foreta egne undersøkelser, analyser og utredninger. Gjennom prosjektforberedende undervisning i samfunnsvitenskapelig metode skal studentene tilegne seg kunnskap om forskningsdesign, kvalitative og kvantitative undersøkelsesmetoder og enkle analyseteknikker. I prosjektoppgaven skal studentene gjøre seg nytte både av metode og av teori fra studiets fagområder.

Innhold

Modulen prosjekt med metode omfatter samfunnsvitenskaplig metode (5 studiepoeng) og prosjektarbeid (10 studiepoeng).

Undervisningen i samfunnsvitenskaplig metode bygger på metodedelen av kurset Politikk og samfunn fra 1. studieår:

Kort repetisjon av sentrale momenter fra 1. studieår:

- Utarbeidelse av problemstilling
- Innføring i kvalitativ og kvantitativ metode
- Forskningsdesign
- Mer om kvalitative undersøkelsesmetoder og analyseteknikker: intervjuer, tekstanalyse
- Mer om kvantitative analyseteknikker : slutningsstatistikk, signifikans

Organisering og arbeidsmåter

I begynnelsen av høstsemesteret holdes et prosjektseminar som tar for seg de viktigste fasene i prosjektarbeidet fra utforming av problemstilling til skriving av rapport. Det vil også bli undervist i litteratursøking på internett. Etter prosjektseminaret kan studenter/grupper få tildelt veileder. Tildeling av veileder forutsetter at studenten/gruppen leverer et skriftlig forslag til tema for og problemstilling i prosjektoppgaven. Siste frist for innlevering av forslag til prosjektoppgave for tildeling av veileder er 2. fredag i januar.

Undervisningen i metode er i hovedsak felles med metodeundervisning for velferdsstudiet og vil bli gitt i høstsemesteret som forelesninger, diskusjoner og gruppearbeid (jf. nedenfor om arbeidskrav). Egenaktivitet er en forutsetning.

I prosjektarbeidet tilbys studentene inntil 6 timer veiledning per oppgave.

Arbeidskrav

Som ledd i den prosjektforberedende metodeundervisningen i høstsemesteret skal studentene levere et skriftlig gruppearbeid til godkjenning. Godkjenning av dette arbeidet er en forutsetning for å levere inn prosjektoppgaven til vurdering.

Vurdering

Studentene kan utføre prosjektarbeidet i grupper eller individuelt. Dersom oppgaven er et gruppearbeid skal gruppen ikke bestå av flere enn 3 personer.

Opgaven leveres vanligvis i vårsemesteret, men den kan etter samråd med veileder også leveres i høstsemesteret. Frist for innlevering i høstsemesteret er 3. fredag i desember. I vårsemesteret er fristen for innlevering 4. fredag i april.

Det benyttes graderte karakterer.

Ekstern sensor (og veileder) benyttes til vurdering av alle prosjektoppgaver.

Ved ny/utsatt eksamen skal studentene levere en ny eller omarbeidet prosjektoppgave og gjennomføre en ny skoleprøve.

Pensum

Andersen, Svein S.. 2003. Case-studier og generalisering. Forskningsstrategi og design. Bergen: Fagbokforlaget. (155 s.)

* Bratt, Christopher. 2004. Grunnleggende om eksperimentelt design. Notat utleveres på forelesningen. (20 s.)

Den nasjonale forskningsetiske komité for samfunnsvitenskap og humaniora (1999): Forskningsetiske retningslinjer for samfunnsvitenskap, jus og humaniora. Internett: <http://www.etikkom.no/retningslinjer/NESHretningslinjer>. (8 s.)

Johannessen, Asbjørn, Line Kristoffersen og Per Arne Tufte (2004): Forskningsmetode for økonomisk-administrative fag. Oslo: Abstrakt Forlag. Kapittel 4, 7, 8, 9, 10, 11, 18, 19, 20, 21. (200 s.)

Utfyllende bestemmelser

Reglement for arbeidskrav i form av obligatoriske skriftlige oppgaver i studiet i offentlig styring

§ 1. Innledning

Det skal leveres obligatoriske oppgaver i kurs der dette framgår av kursplaner.

Formålet med de obligatoriske oppgavene er å stimulere studentene til aktivt studiearbeid gjennom utarbeidelse av skriftlige oppgaver.

§ 2. Omfang, frister m.m.

Faglærer bestemmer i samråd med studieleder omfanget på de enkelte oppgavene. Oppgavesvaret skal være skrevet med maskin med 1.5 linjeavstand og ca. 5 cm venstre marg.

I forbindelse med arbeidet med timeplanen skal studieleder i samråd med kollegaer bestemme nærmere tidspunkt for innlevering av de enkelte oppgavene. Studentene skal levere oppgavebesvarelse til studentekspedisjonen, som krysser av i listen etter levering. Dette gjelder også oppgaver som blir levert etter at fristen er gått ut.

Dersom det foreligger spesielle omstendigheter, kan det gis utsettelse på oppgaveinnlevering. Søknad må da legges frem før innleveringsfristen er gått ut. Faglærer kan gi inntil 1 ukes utsettelse. Videre utsettelse må behandles av studieleder og dokumenteres med sykemelding. Slik utsetting skal bare gis etter skriftlig søknad.

§ 3. Godkjenning av oppgaven

Oppgaven skal vurderes av faglærer som skal gi studenten skriftlig vurdering av arbeidet.

Dersom oppgavebesvarelsen holder tilfredsstillende faglig mål, vil faglærer godkjenne besvarelsen.

Dersom oppgavebesvarelsen ikke er tilfredsstillende, må studenten levere en forbedret besvarelsen innen enn kort frist.

Når oppgaven blir utført som gruppearbeid, skal gruppen bekrefte at de enkelte medlemmene har oppfylt dette kravet ved å gi en felles erklæring om dette i oppgaven.

§ 4. Tap av eksamensrett/godkjenning av praksisperiode

Studenter som ikke har levert den/de obligatoriske oppgavene i vedkommende fag, eller ikke har fått oppgavebesvarelsen godkjent eller akseptert som fullføring av oppgaven, mister retten til å gå opp til eksamen i vedkommende fag.

Utfyllende vedtakter for prosjekt med metode

Fritak

Studenter ved det 3-årige studiet i offentlig styring som mener å ha skrevet prosjektoppgave av samme omfang og type i en annen studiesituasjon, kan søke om fritak for prosjektarbeidet. Det er enn forutsetning at det tidligere arbeidet dreier seg om et arbeid som er vurdert til minst 15 studiepoeng, og at temaet ligger innenfor de rammene som er trukket opp i studieplanen. Fritak for prosjektarbeid, innebærer at studenten må velge et annet kurs med 15 studiepoeng som erstatning.

Oppmelding til eksamen

Studentene må sørge for å få tildelt kandidatnummer senest 4 uker før innleveringsfristen (i høst- eller vårsemesteret) ved å henvende seg til Servicesenteret ved ØKS. Ved tildeling av kandidatnummer blir en automatisk meldt opp til eksamen. Studenter som har planlagt innlevering i høstsemesteret, men som ombestemmer seg, skal gi melding til eksamenskontoret senest 2 uker før innleveringsfristen. Man vil da unngå at manglende innlevering blir vurdert til "Ikke bestått".

Prosjektgrupper og veiledning

Det forekommer at studenter/prosjektgrupper endrer tema underveis i prosjektarbeidet. Det hender også at studenter forlater en prosjektgruppe og/eller knytter seg til en annen prosjektgruppe. Dersom noe av dette skjer, skal prosjektansvarlig – opprinnelig veileder og ny veileder – ha beskjed om dette. Dette er av vesentlig betydning både for veiledningens kvalitet og i forbindelse med sensurering hvor veileder er en av sensorene.

Bestemmelse om utgiftsdekning ved kopiering av sluttrapport

Studentene vil få kopiert prosjektrapporten gratis etter følgende regler:

- En kopi til hvert gruppemedlem
- En kopi hver til sensor, veileder, arkiv og bibliotek
- Maksimum tre eksemplarer til viktige samarbeidspartnere

Bestemmelse om bruk av HiOs/avdelingens konvolutter

I visse tilfeller kan studenter som arbeider med et prosjekt bruke HiOs/avdelingens konvolutter utgiftsfritt. Før slike konvolutter/forsendelser sendes ut skal veileder forespørres. Studieleder vil evt. gi tillatelse.

Opphavsrett

Opphavsretten til resultatet av prosjektarbeidet er regulert av åndsverkloven. På omslaget til prosjektoppgave skal det stå følgende: "Utarbeidet av kandidatnummer XX, XX og XX ved Avdeling for økonomi-, kommunal- og sosialfag studieåret 20XX/20XX". På omslaget skal det videre stå: "Høgskolen har intet ansvar for synspunkter eller innhold i oppgaven. Framstillingen og synspunktene står utelukkende for studenten(ene) sin regning og ansvar."

Etiske retningslinjer og personvern

For arbeidet med prosjektoppgaven gjelder "Forskningsetiske retningslinjer for samfunnsvitenskap, jus og humaniora", gitt av den nasjonale komité for samfunnsvitenskap og humaniora (1999) (<http://www.etikkom.no/retningslinjer/NESHretningslinjer>), og gjeldende regler for forskning og personvern (<http://www.nsd.uib.no/personvern/index.cfm>). Studenten forutsettes kjent med innholdet i disse.

Vi understreker at den prosjektoppgaven som levers inn skal:

- være et resultat av eget arbeid
- ikke ha vært brukt til annen eksamen/innlevering ved denne eller annen utdanningsinstitusjon
- ikke være basert på eller sitere andres arbeid uten at dette er oppgitt
- ikke være basert på eller sitere eget tidligere arbeid uten at dette er oppgitt
- oppgi alle kilder både i teksten og i litteraturlisten (referanselisten)

Brudd på disse reglene er å betrakte som fusk.

Når prosjektoppgaven skrives i gruppe, skal gruppen bekrefte at det enkelte medlem har deltatt i besvarelsen av oppgaven (jf. Reglement for obligatoriske oppgaver i Bachelor i offentlig styring, § 3). Bekreftelsen kan framgå i en felles erklæring i prosjektoppgaven. Følgende kan for eksempel stå i oppgavens forord: "Denne prosjektoppgaven er utarbeidet i samarbeid mellom XX, XX og XX, som alle sammen har gitt vesentlige bidrag til arbeidet.

Praksis

Retningslinjer for praksisperioden

Innledning

Formålet med praksisperioden og kravene for å få godkjent praksis er nærmere omtalt i studieplanen for studiet i offentlig styring. Her er oppgaver og roller for henholdsvis høghskolen, praksisstedet og praksisstudenten omtalt.

Høghskolen

- a) Høghskolen skal se til at praksisstedet/veileder i nødvendig utstrekning får råd og veiledning i forhold til praksisperiodens mål, innhold m.m.
- b) Høghskolen skal medvirke til å løse eventuelle problemer eller konflikter som måtte oppstå i praksisperioden mellom praksisstudent og praksissted.
- c) Høghskolen dekker studentens reiseutgifter i praksisperioden etter nærmere regler gitt av høghskolen.
- d) Kontaktpersonen ved høghskolen er praksiskonsulenten ved utdanningen.

Praksissted/veileder

- a) Praksisstedet er ansvarlig for praksisperioden i samråd med høghskolen.
- b) Praksisstedet må oppnevne en veileder for praksisstudenten. Veilederen har det daglige ansvaret for at studenten får den opplæringen som er nødvendig. Veileder bør ha de faglige og personlige kvalifikasjoner som funksjonen tilsier. Praksisstedet må sørge for at veilederen får tildelt nødvendig tid til å gi veiledning. Det bør planlegges to møter til innbyrdes vurdering.
- c) Praksisstedet bør legge vekt på å introdusere praksisstudenten for hans/hennes arbeidskollegaer, og for øvrig medvirke til at studenten får innpass i arbeidsmiljøet på en best mulig måte.
- d) Praksisstudenten må gis arbeidsoppgaver som er relevante for studiet. Dette kan dreie seg om saksbehandling, utredningsoppgaver, regnskap m.m.
- e) Praksisstedet bør legge forholdene til rette slik at studenten skal få delta i møter på praksisstedet, på aktuelle ekskursjoner m.m.
- f) Praksisstedet må dekke eventuelle reiseutgifter i forbindelse med arbeidet; konferanser, seminarer, kurs mm.

Praksisstudenten

- a) Praksisstudenten må følge den arbeidstid og det arbeidsreglement m.m. som gjelder på praksisstedet. Det innebærer blant annet at studenten har samme tjenesteplikt som de ansatte, og at han/hun må gi beskjed om sykdom og fravær på vanlig måte. Studenten må undertegne en erklæring om taushetsplikt før praksisperioden begynner.
- b) Dersom praksisstudenten er borte i mer enn til sammen åtte arbeidsdager, må fraværet tas igjen, og så langt som mulig ved studenten blir i praksisstillingen tilsvarende lengre. Høghskolen kan i spesielle tilfeller dispensere fra dette kravet.
- c) Problemer som måtte oppstå i løpet av praksisperioden, må praksisstudenten i første omgang ta opp med veilederen. Studenten har plikt til å ta kontakt med høghskolen når han/hun får problemer med å gjennomføre praksisperioden. Studenten kan for øvrig ta kontakt med høghskolen når han/hun har behov for det.

Retningslinjer for praksisplasser

Registreringsskjema

Registreringsskjemaet er praksiskonsulentens arbeidsredskap i prosessen fram til utplassering. Studentene vil få skjemaet utlevert til utfylling ved slutten av det andre semesteret. Datoen for innlevering blir gitt av praksiskonsulenten.

Praksisplasser

Studentene har i utgangspunktet selv ansvar for å skaffe seg praksisplass. Dersom det oppstår problemer med dette, vil høgsolen i siste instans være behjelpelig.

Studentene har ikke anledning til selv å skaffe seg praksisplasser i forvaltningen i Kommunenes sentralforbund, Norsk institutt for by- og regionforskning . Disse plassene er det høgsolen som fordeler.

Praksiskonsulenten må innen 10. desember ha melding om hvilke praksisplasser studentene har skaffet seg. Praksiskonsulenten vil deretter gjennomføre den endelige godkjenningen av de konkrete praksisplassene.

Administrasjon

Praksiskonsulenten har hovedansvaret for å administrere praksisordningen. Dersom det oppstår tvilstilfelle avgjør praksiskonsulenten disse i samråd med studieleder.

Vedlegg I Godkjent studieopphold ved Haagse Hogeschool

Studiet ved HEBO.

Høgskolen i Haag ble etablert i 1987 etter en sammenslåing av 14 tidligere selvstendige enheter med høyere utdanning. HEBO er et av flere institutt under et fakultet for utdanning og språk ved høgskolen. Høgskolen i Haag har ca. 13.000 studenter og omlag 1 000 av disse er knyttet til HEBO.

Studieåret er delt i to semestre. Høstsemesteret er fra tidlig i september og ut januar. Vårsemesteret varer fra slutten av januar til medio juni. Alle kurs blir tilbudt både i høst- og vårsemesteret.

Innpassing i bachelorstudiet i offentlig styring:

Kurs i Haag skal erstatte inntil 30 studiepoeng i offentlig styring 3. år (ikke prosjektarbeidet).

Innpassing av kurs må godkjennes av studieleder.

Oppholdet kan legges til høst- eller vårsemesteret.